

Opinia w zakresie oceny strategii wdrażania
projektu innowacyjnego

Nazwa projektodawcy :

Fundacja Polskiej Akademii Nauk Oddział w Lublinie „Nauka i Rozwój Lubelszczyzny „

Tytuł projektu:

PI : Lubelskie Ramy Kwalifikacji Zawodowych – Model efektywnej współpracy szkół zawodowych z pracodawcami

Lublin 20.12.2012 r.

Ekspert : Antoni Rutka

1.Czy uzasadnienie realizacji projektu zostało poparte wynikami analiz i badań, zrealizowanych w I etapie?

TAK

- Rezultatem fazy badawczej –w tym badań własnych jest **pogłębiona diagnoza stanu obecnego** –uzasadniająca potrzeby zmian dotychczasowego podejścia.
- W **charakterystyce problemu** odwołano się do wcześniejszych doświadczeń Wnioskodawcy z podobnych projektów oraz badań przeprowadzonych przed złożeniem wniosku o dofinansowanie –co dowodzi ciągłości zajmowania się przez Wnioskodawcę tematyką dostosowania kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy a dzięki czemu możliwe było sformułowanie nowego podejścia –zapropionowanie dynamicznego systemu sprzężeń zwrotnych wiążących kształcenie zawodowe z potrzebami lubelskiego rynku pracy –co odróżnia ten model od wcześniejszych modeli mechanicznie dopasowujących z natury swojej sztywne struktury edukacji do enigmatycznych prognoz sytuacji na rynku pracy. Podejście zaproponowane w tym projekcie łączy w jedną całość zarówno „ducha przedsiębiorczości”, monitoring rynku pracy ,jak i optymalizację treści oraz metod nauczania do potrzeb dynamicznie zmieniającego się rynku pracy .
- Przeprowadzone badania pozwoliły zidentyfikować główne **przyczyny** opisanych problemów niedopasowania - zlokalizowanych w deficycie współpracy szkół z pracodawcami, braku szkolenia dualnego i poradnictwa zawodowego w szkolnictwie zawodowym ,zbyt wielkiej inercji w planowaniu zmian w programach nauczania oraz braku monitorowania rynku pracy przez ZSZ. Umożliwiły także określenie **skali** występowania opisanych problemów i różnorodnych **konsekwencji** ich istnienia dla szkół, uczniów i pracodawców .
- Godne podkreślenia jest widoczne odzwierciedlenie korzystania z uzyskanych wyników etapu badawczego w opracowaniu wstępnej wersji produktów finalnych –rozbudowanych i mających postać wysoce dojrzałą .
- Dobór metod i technik badawczych jest odpowiedni dla zapewnienia wiarygodności i miarodajności uzyskanych wyników .Jest on także zgodny z zamierzeniami opisanymi we wniosku o dofinansowanie

2. Czy cel projektu jest taki sam, jak zadeklarowane przez beneficjenta w strategii brzmienie celu cytowanego z wniosku o dofinansowanie?

TAK ,ale

W treści strategii wdrażania cel projektu występujący jako „**Wzrost adaptacyjności 5 ZSZ z województwa lubelskiego w zakresie modernizacji kształcenia zawodowego i poprawy sytuacji uczniów w oparciu o potrzeby regionalnego rynku pracy poprzez wypracowanie we współpracy z pracodawcami Lubelskich Ram Kwalifikacji Zawodowych (LRKZ) i ich upowszechnienie wśród 25 ZSZ i 360 pracodawców i mainstreaming wśród 24 organów prowadzących do 31 marca 2015 roku.**”- jest tożsamy z celem głównym projektu sformułowanym we wniosku o dofinansowanie i został pozytywnie zweryfikowany w I etapie projektu.

- Także niezmieniona jest treść 6 celów szczegółowych . Zwraca uwagę zawarcie w celach szczegółowych oczekiwań wzrostu jakości ,efektywności skuteczności kształcenia w ZSZ co powinno zwiększyć szanse zatrudnieniowe absolwentów na rynku pracy .
- W strategii wdrażania dokonano uszczegółowienia celów projektu przez ustanowienie wskaźników wykonania ,określenia ich wartości docelowych ,wskazania źródeł weryfikacji i sposobów pomiaru wskaźnika wraz z terminami tych pomiarów, wskazano także osoby odpowiedzialne za poszczególne wskaźniki .Uszczegółowienie celów przedstawiono w czytelny i przejrzysty sposób w formie tabelarycznej .

3. Czy wskaźniki są właściwie zdefiniowane?

TAK,ale

Zastrzeżenia budzi poprawność ustanowienia wskaźników dla :

a/podniesienia jakości kształcenia zawodowego w celu nr.4 –nie można uznać adekwatności wskaźnika „liczba opracowanych systemów akredytacji” i sam podręcznik akredytacji jako dowód podniesienia jakości –co najwyżej jest to środek pośrednio służący temu celowi.

b/ pomiaru wzrostu szans absolwentów ZSZ na rynku pracy w celu nr.5 -sam dostęp do e-barometru nie oznacza automatycznie i w wymierny sposób zwiększonej skali szans zatrudnieniowych, także zawężenie pomiaru tylko do samej liczbowej dostępności absolwentów ZSZ do barometru nie dowodzi stopnia zwiększonej zatrudnialności osiągniętej dzięki wykorzystaniu tego nowego narzędzia jakim jest e-barometr.

c/ograniczonej liczby pracodawców objętych wdrożeniem –mainstreamingiem horyzontalnym (poniżej 1 % populacji bez określenia wielkości ich udziału w rynku pracy woj. lubelskiego) –w celu nr.6 ,także brak ustanowienia wskaźnika dla mainstreamingu wertykalnego - polityki edukacyjnej i zatrudnienia .

Ponadto daje się zauważyć brak określenia co będzie dowodzić **stabilności** oraz **trwałości** mechanizmu koordynacji kształcenia zawodowego z potrzebami lubelskiego rynku pracy oraz co potwierdzać będzie **aktywne zaangażowanie** pracodawców i wszystkich najważniejszych interesariuszy tego procesu w dalszej przyszłości –po zakończeniu realizacji projektu.

4. Czy wartości docelowe wskaźników celu i sposób ich pomiaru oraz źródła weryfikacji zostały określone prawidłowo (odpowiednio do celu)?

TAK, ale

Wartości docelowe wskaźników celu opisane w rozdz. II strategii - zostały określone poprawnie tylko dla fazy testowania i upowszechniania a konkretne zastrzeżenia sformułowane w komentarzu do poprzedniego pytania (nr.3) Listy sprawdzającej. Brak jest w ogólnym zestawieniu wskaźników i ich wartości docelowych – natomiast umieszczono to w treści rozdz. VII Strategii) ustanowienia wartości docelowych dla fazy włączania innowacji do głównego nurtu polityki edukacyjnej szkolnictwa zawodowego w woj. lubelskim.

Wnioskodawca zdaje się też pomijać konieczność ustanowienia wartości docelowych dla pomiaru stopnia osiągnięcia cech określonych dla celu głównego – trwałości i stabilności mechanizmu koordynacji oraz stopnia zaangażowania interesariuszy procesu tej koordynacji. Pewnym usprawiedliwieniem jest zawarta w rozdz. V Strategii - deklaracja Wnioskodawcy podjęcia się przez FPAN systemu akredytacji i tym samym utrzymania gotowości systemów komputerowych wytworzonych w tym projekcie - już po zakończeniu projektu.

5. Czy przedstawiona innowacja została opisana kompleksowo, z uwzględnieniem wszystkich wymaganych elementów, w tym czy wstępna wersja produktu finalnego jest innowacyjna w kontekście działań realizowanych/niezrealizowanych w Polsce?

TAK

Przedstawiona innowacja została opisana kompleksowo, z uwzględnieniem wymaganych elementów tj. wyjaśnienie na czym polega innowacja, komu (jakim grupom docelowym) ona służy i kto będzie ją mógł wykorzystywać w przyszłości, jakie warunki muszą być spełnione, by innowacja działała właściwie, oraz jakie elementy obejmować będzie innowacja i jakie efekty przynieść może jej zastosowanie dla szkół zawodowych i ich uczniów oraz dla pracodawców. Opisano także jakie działania obejmować będzie innowacja.

- **Innowacyjność modelu** określono we wszystkich 3 ściśle ze sobą powiązanych **wymiarach**: **problemu** (odmienne podejście i stworzenie zintegrowanego narzędzia), **grupy docelowej** (zintegrowanie różnych grup interesariuszy) i **formy wsparcia** (oparcie o dualny system nauczania w ZSZ i u pracodawców) – przy czym forma wsparcia wydaje się być formą wiodącą – choć sam Wnioskodawca tak tego nie formułuje.
- Opisano pożądaną stan oczekiwany w wyniku wdrożenia innowacji: „nauczanie zgodnie z oczekiwaniami pracodawców w znaczący sposób ułatwi absolwentom szybkie znalezienie pierwszej pracy, a przedsiębiorcom zapewni dostęp do wykwalifikowanej kadry posiadającej praktyczne przygotowanie, a szkole zawodowej pozwoli na skutecznie i z pasją realizować jej misję. Organy prowadzące zyskają optymalizację systemu edukacji zawodowej nie tylko z punktu widzenia efektów kształceniowych, ale i finansowego – brak konieczności zwiększania wydatków na świadczenia społeczne i eliminację skutków wykluczenia społecznego”.

6. Czy przedstawiony sposób testowania gwarantuje rzetelność testu produktu finalnego i odpowiada specyfice projektów innowacyjnych w odniesieniu do liczebności grup docelowych?

TAK

Wnioskodawca w rozdz .4 i 5 strategii opisał wyczerpująco sposób testowania – w tym – sposoby i kryteria doboru docelowych odbiorców i użytkowników oraz opis przebiegu testowania poszczególnych elementów/składników wstępnej wersji produktu finalnego . Istotnym warunkiem zapewniającym poprawność testowania jest uzgodnienie zawarcia przez Wnioskodawcę porozumienia o współpracy z Kuratorium Oświaty i Wychowania w Lublinie – pozwalającego na informowanie i zachęcanie ZSZ do udziału w projekcie.

7. Czy planowane podejście do monitoringu w fazie testowania i ewaluacji skuteczności produktu gwarantuje rzetelność oceny produktu finalnego?

TAK

Dla fazy testowania przewidziano odpowiadający wymogom i rozbudowany system form i sposobów monitorowania przebiegu testowania oraz ewaluacji uzyskanych rezultatów. Określono cele , formy i narzędzia ewaluacji wewnętrznej (ankiety ex i post oraz on going, wywiady ,obserwacje oraz help- desk dla testowania e-barometru) ,także określono w wymierny sposób osobne wskaźniki wykonania ,które pozwolą na ocenę ,czy innowacja warta jest upowszechniania .Poprawnie określono także zadania i sposób wyłonienia realizatora oraz kryteria i pytania badawcze ewaluacji zewnętrznej

8. Czy właściwie zdefiniowano adresatów w ramach strategii upowszechniania ?

TAK

- Dla fazy upowszechniania zaplanowano strategię upowszechniania (z rozpoczęciem działań już w I etapie) ,a w niej skupiono się na narzędziach włączających ,dopełnianych przez instrumenty upowszechniające. Określono cel oraz adresatów upowszechniania (1 kategorię odbiorców i 2 kategorii użytkowników :ZSZ i pracodawcy) , przedmiot upowszechniania oraz plan 4 rodzajów działań-spotkań (z terminami) paneli ekspertów, praktyków i metaplan oraz konferencja informacyjna .
- W stosunku do założeń z wniosku – wyłączono starostwa powiatowe i urzędy miast –skupiono się na zlokalizowaniu tych instytucji w procesach włączających ,co jest posunięciem słusznym

i uzasadnionym logicznie ■

9. Czy właściwie zdefiniowano grupy docelowe i działania w ramach strategii włączania do głównego nurtu polityki?

TAK,ale

Katalog adresatów i planowanych działań jest poprawnie określony ,natomiast brak jest jasnego zdefiniowania jak Wnioskodawca rozumie pojęcie „główny nurt polityki” ,także nie wskazano w jakich konkretnie dokumentach (strategiach) winno znaleźć odzwierciedlenie stanu włączenia produktu finalnego zaoferowanego przez ten projekt ■

10. Czy proponowane działania gwarantują skuteczność włączania do głównego nurtu polityki?

TAK, ale

Brak jest odniesienia proponowanej innowacji do odpowiednich dokumentów strategicznych na poziomie regionalnym i lokalnych –w których nowy model powinien znaleźć odzwierciedlenie w postaci zachęt lub nakazów skłaniających do jego stosowania. Nie przedstawiono też co konkretnie ma być efektem 10 spotkań lobbingsowych z decydentami

11. Czy analiza ryzyka pozwala na określenie potencjalnych zagrożeń i zaplanowanie działań w celu zmniejszenia ich negatywnych skutków?

TAK

Jako zagrożenia najistotniejsze wskazano :

- a/ ograniczony czas pracodawców =>niskie zainteresowanie pracodawców produktem finalnym (opór instytucjonalny) oszacowanie najwyższe -9/9
- b/opór użytkowników ze względu na dotychczasowe negatywne (lub ich brak) doświadczenia, dotychczasowe trudności w nawiązywaniu współpracy i jej niska efektywność mogą zniechęcać -ocena 6/9
- c/ niska motywacja uczniów , niska frekwencja spowodowana „trudną młodzieżą” w ZSZ =>brak możliwości przetestowania produktu i nieosiągnięcie zakładanych rezultatów –ocena 6/9.

Dla każdego z tych najistotniejszych ryzyk określono sposoby zapobiegania i ograniczania zagrożenia ,pozostałe ryzyka uznano za mniej istotne

12. Czy analiza ryzyka przewiduje właściwe sposoby ograniczania najważniejszych zagrożeń?

TAK

- Analiza ryzyka przewiduje właściwe sposoby ograniczania zagrożeń uznanych za najważniejsze. Planowane reakcje polegają głównie na bieżącym reagowaniu na występujące symptomy zagrożeń, unikaniu groźby materializacji ryzyka poprzez przyjęcie odpowiednich zindywidualizowanych działań reaktywnych i korygujących wobec wcześniej ujętych w planach – głównie intensyfikacja kontaktów i spotkań oraz częściowo na łagodzeniu możliwych negatywnych skutków przez zwiększenie elastyczności reagowania na stany zagrożeń.

TAK

Na kompleksowy model interwencji będący wstępną wersją produktu finalnego składają się następujące elementy:

1. **System akredytacji zsz prowadzący do nadania LRKZ** – wstępna wersja produktu finalnego P.0
2. **Regionalny program kształcenia zawodowego. Rekomendacje dotyczące zasad praktycznej nauki zawodu w kontekście wyników badań przeprowadzonych w ramach projektu innowacyjnego lubelskie ramy kwalifikacji zawodowych** – wstępna wersja produktu finalnego P.1
3. **Podręcznik metodologii partnerskiego programu rozwojowego szkoły zawodowej we współpracy z pracodawcami** – wstępna wersja produktu finalnego P.2
4. **Link do e-barometru** – wstępna wersja produktu finalnego – P.3.
5. **Raport z badania kluczowego „uwarunkowania współpracy zasadniczych szkół zawodowych z pracodawcami w woj. lubelskim**
6. **Projekt techniczny e-barometru**
7. **Skład osobowy: panelu ekspertów, panelu praktyków, interdyscyplinarnego zespołu badawczego projektu innowacyjnego**

14. Czy wstępna wersja produktu finalnego może zostać poddana testowaniu?

TAK

Wstępna wersja produktu finalnego składająca się z 4 produktów częściowych może zostać poddana testowaniu. Produkt finalny składa się z autonomicznych, ale funkcjonalnie ze sobą powiązanych składników częściowych. Wszystkie składniki częściowe produktu finalnego są należycie dopracowane – mają postać aplikacji internetowej, podręcznika opisu stosowania modelu, wskazówek programowych, procedur i instrukcji oraz opisu narzędzi interwencji. Nadają się one zarówno do zastosowań kompleksowych – w skali pojedynczej -szkół, nauczycieli, uczniów, jak też i do samodzielnego przyswajania nowej wiedzy.

Komentarz do całej oceny

- Największą zaletą obecnej fazy realizacji tego projektu jest naukowo rzetelnie wykonana **diagnoza** stanu istniejącego sporządzona na podstawie badań własnych i analizy źródeł zastanych – w tym wcześniejszych projektów samego Wnioskodawcy cieszących się rozgłosem i uznaniem fachowców oraz zaprojektowane na tej podstawie i wyróżniające się znakomitą jakością i wysokim poziomem innowacyjności **wstępna wersja** rozbudowanej postaci **produktu finalnego** mająca charakter bardzo dojrzały i oparta na zastosowaniu technologii IT –nadająca się do natychmiastowego zastosowania.
- Godne uwagi są zalety uniwersalności składników częściowych (aplikacja internetowa, sprofilowane dla 5 zawodów podręczniki wdrażania z instrukcjami, scenariuszami, opisami narzędzi i zasad ich stosowania) wchodzących w skład produktu finalnego i mających wysoki poziom dojrzałości – bez większych przeszkód mogą one być replikowane w innych ośrodkach/szkolach przez zainteresowane instytucje i osoby. Warto zwrócić też uwagę na względną łatwość naśladowania –nie są bowiem wymagane żadne zmiany prawne a niezbędne nakłady są relatywnie niskie.
- Pochwalić należy Wnioskodawcę za staranną analizę stanu konieczności modyfikowania pierwotnej koncepcji realizacyjnej projektu i zaproponowanie uzupełnień w realizacji projektu, co dowodzi elastyczności podejścia i należytej troski o uzyskanie jak najlepszego rezultatu projektu.
- Stwierdzone w opiniowanej strategii drobne mankamenty mają charakter techniczny i dają się łatwo naprawić, a **strategia wymaga uzupełnienia** w następujących kwestiach i punktach Listy sprawdzającej : 3, 4, 9 i 10

Rekomendacja eksperta

Zatwierdzić warunkowo strategię, pod warunkiem
wprowadzenia wyżej wskazanych zmian

Antoni Rutka

Lublin 20.12.2012
r